

Współpraca terapeuty pedagogicznego z rodzicami

Nawarstwiające się **niepowodzenia szkolne** często stają się przyczyną przekonania dziecka o swej niskiej wartości, zniechęcenia, bierności, braku wiary w możliwość osiągnięcia sukcesu. W efekcie mogą kształtować się zaburzenia zachowania i niewłaściwe postawy społeczne.

Dlatego niezwykle ważne jest **wczesne zdiagnozowanie problemu** i podjęcie we współpracy z rodzicami odpowiednich działań naprawczych. Postawienie diagnozy stanowi pierwszy krok na drodze do pokonania trudności.

Uczeń z dysleksją rozwojową ma prawo do diagnozy, terapii, dostosowania form i metod nauczania oraz wymagań do jego poziomu. Regulują to rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, które obligują szkołę do udzielania uczniom ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się specjalistycznej pomocy dostosowanej do ich potrzeb.

Obowiązkiem ucznia z dysleksją rozwojową jest natomiast podjęcie pracy nad swymi trudnościami. Oznacza to, że w pewnym zakresie wymagania wobec niego powinny być zwiększone. W przeciwnym razie trudności będą się pogłębiały, a w konsekwencji znacznie ograniczą zdolność dziecka do odnoszenia sukcesów w dalszej edukacji.

Opinia z poradni psychologiczno-pedagogicznej, w której stwierdza się dysleksję rozwojową, umożliwia jedynie wyrównanie szans ucznia z dysleksją. Udogodnienia na sprawdzianie nie rozwiążą problemu. Opinii nie można w żadnym wypadku traktować jako zwolnienia z obowiązków. Wręcz przeciwnie – narzuca ona uczniowi, jego rodzicom, a także nauczycielom obowiązek pracy nad problemem dysleksji. Nadużywanie przywileju prowadzi do dalszego pogłębiania się trudności oraz tworzy nieprzychylny klimat wokół tego problemu.

Tylko **systematyczna praca** pozwala przezwyciężyć trudności dyslektyczne. W społecznej świadomości słabo odczuwalna jest, niestety, potrzeba podjęcia intensywnej pracy nad przezwyciężeniem specyficznych trudności w nauce czytania i pisania.

Niektórym rodzicom wydaje się, że szkoła powinna wszystko naprawić. Tymczasem zajęcia terapii pedagogicznej odbywające się w wymiarze jednej godziny tygodniowo nie zagwarantują dziecku sukcesu. Najlepiej prowadzona terapia nie da pożądaných efektów, jeżeli uczeń nie będzie systematycznie pracował w domu pod kierunkiem rodziców zgodnie ze wskazówkami nauczyciela-terapeuty. Bez ich pomocy praca specjalisty nie przyniesie oczekiwanych rezultatów. Dlatego rodzice powinni systematycznie konsultować się z terapeutą oraz włączyć się aktywnie w proces pomocy dziecku, angażując swój czas i wysiłek.

Rodzic najlepiej zna swoje dziecko. Jego informacje o stanie zdrowia dziecka i jego rozwoju, sytuacji domowej mogą ułatwić terapeutcie dotarcie do dziecka i osiągnięcie sukcesu w terapii. Z drugiej strony - wskazówki i uwagi specjalisty pomagają samemu dziecku i mogą wpływać pozytywnie na kontakty rodzinne. Ma to istotne znaczenie, gdyż stosunki rodzinne nie pozostają bez wpływu na dziecko i jego radzenie sobie z trudnościami, a także na przebieg terapii.

Konieczne dla dobra dziecka, rodziców i terapeuty nawiązanie współpracy ze środowiskiem rodzinnym łączy się z ujednoczeniem i dostosowaniem wymagań do możliwości ucznia oraz ustaleniem jednakowych oddziaływań wychowawczych ze strony szkoły i domu.

Cele współpracy:

- o zapewnianie harmonijnego i wszechstronnego rozwoju dzieciom wykazującym trudności w nauce o podłożu dyslektycznym,
- o zapobieganie niepowodzeniom szkolnym uczniów,

- o podnoszenie poziomu motywacji uczniów do nauki,
- o tworzenie warunków do odnoszenia sukcesów przez uczniów,
- o zwiększanie skuteczności oddziaływań terapeutycznych,
- o wzmacnianie chęci rodziców do pomocy dzieciom,
- o wspieranie rodziców w radzeniu sobie z trudnościami ich dzieci w nauce,
- o kształtowanie postaw rodzicielskich w stosunku do dzieci wykazujących specyficzne trudności w nauce.

Sposoby realizacji:

- o udzielanie rodzicom porad w dniach konsultacji i zebrań oraz w terminach uzgadnianych indywidualnie zależnie od potrzeb,
- o przekazywanie rodzicom wskazówek do pracy z dzieckiem w domu,
- o pogadanki dla rodziców, zapoznanie ich z problematyką trudności w czytaniu i pisaniu,
- o prowadzenie zajęć otwartych dla rodziców, zapoznanie ich ze stosowanymi metodami i formami pracy terapeutycznej,
- o opracowywanie i udostępnianie materiałów i zestawów ćwiczeń do pracy z dziećmi w domu,
- o zalecanie zeszytów ćwiczeń do pracy z dzieckiem w domu możliwych do kupienia,
- o przekazywanie rodzicom na zebraniach we wrześniu informacji o organizacji zajęć korekcyjno-kompensacyjnych w szkole w danym roku szkolnym,
- o informowanie we wrześniu na piśmie rodziców o konsultacjach przeznaczonych dla uczniów dyslektycznych klas VI,
- o udzielanie rodzicom na bieżąco informacji o frekwencji uczniów na zajęciach terapii pedagogicznej,
- o udostępnianie na stronie internetowej szkoły informacji dotyczących dysleksji, pracy z dzieckiem dyslektycznym w domu oraz zamieszczanie aktualnej organizacji zajęć,
- o prowadzenie kącika edukacyjnego w gablotce na korytarzu,
- o udostępnianie w bibliotece szkolnej literatury fachowej poświęconej specyficznym trudnościom w uczeniu się.

Jednym z bardzo ważnych czynników powodzenia współpracy na płaszczyźnie szkoła-dom jest wiedza na temat dysleksji. Rodzice znający bliżej zagadnienie specyficznych trudności w uczeniu się lepiej rozumieją problemy dziecka, znają jego realne możliwości, nie oceniają zauważonych kłopotów jako wyrazu braku pracowitości. Umieją również w większym stopniu stworzyć odpowiedni klimat uczuciowy, w którym dziecko ma poczucie bezpieczeństwa, niezależnie od przeszkód, na jakie napotyka w trakcie nauki czytania i pisania.

Włączenie rodziców w proces terapii dzieci ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu pod kierunkiem terapeuty i w ścisłej współpracy z nim zwiększa szanse na uzyskanie dobrych rezultatów. Niestety, często rodzice tłumacząc się brakiem czasu, albo zdają się wyłącznie na pomoc terapeuty, albo pracują z dzieckiem sporadycznie. Dlatego wydaje się zasadne proponowanie takich ćwiczeń, które nie wymagają dużej ilości czasu poświęcanego wyłącznie dziecku, bo mogą być wykonywane niejako „przy okazji” różnych czynności, oraz takich zabaw, które rozwijają podstawowe funkcje psychomotoryczne.

Rodzice odpowiednio przygotowani wnoszą szczególnie duży wkład w zakresie usprawnienia ruchowego. Ćwiczenia sprawności ruchowej są czasochłonne i wymagają odpowiednich warunków lokalowych. Z konieczności więc zakres i czas trwania tych ćwiczeń na zajęciach musi być ograniczony. Poza szkołą istnieją korzystniejsze warunki i sytuacje, w których można rozwijać w szerokim zakresie ogólną sprawność ruchową, sprawność manualną,

koordynację wzrokowo-słuchowo-ruchową, orientację kierunkową i przestrzenną. Wiele okazji do wspólnych zajęć i zabaw, w czasie których można ćwiczyć zaburzone funkcje, nadarza się w trakcie prac domowych, podczas spacerów i wyjazdów. Dodatkowym czynnikiem motywacyjnym jest więź emocjonalna, gdyż we wspólnej pracy czy zabawie z rodzicami dziecko chętniej wykonuje nie lubiane czynności, angażując zaburzone funkcje.

Udział rodziców w zajęciach otwartych:

- o daje możliwość obserwacji nie tylko przebiegu terapii, lecz również zachowania własnego dziecka na tle grupy,
- o zwiększa zaangażowanie emocjonalne rodziców w problemy dziecka, co pozwala kształtować właściwe postawy rodzicielskie wobec niepowodzeń szkolnych,
- o pozwala poznać cele poszczególnych ćwiczeń i ich przydatność w eliminowaniu konkretnych zaburzeń,
- o umożliwia otrzymanie wskazówek, jak kontynuować ćwiczenia w domu.

Tylko ze stałej współpracy terapeuty i rodziców mogą płynąć wszechstronne korzyści. Przeniesienie na teren domu rodzinnego ćwiczeń rozpoczętych na zajęciach zapewnia ciągłość terapii, zwiększa jej efektywność i stanowi podstawowy warunek osiągnięcia pozytywnych rezultatów w procesie terapeutyczno-wychowawczym.